

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután 4 óráig és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 390.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	14.00
fél évre	7.50
negyed évre	3.60
egy hóra	1.20
Vidékre postán küldve	
egész évre	17.00
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hóra	1.40

A jól tartott Holnap, keddtől fogva, a „Délvidék“ „bácskai család.“ fél 2 órakor jelenik meg.

A fejlődéstörténelem hiteles meg-szövegezéséhez sokszor apró mo-mentumok azok, amik a legjelen-tesebb adatokat szolgáltatják, olyan elkaptott intimitások, mikből ki-vülről befelé is lehet következtetni.

Segítem hozzá a jövő idők kutatóját és elmondok alább va-lamit, mert sokan szeretik hinni, hogy a nagy események átalakító hatással kuszálják össze a legfa-natikusabb maradiságot is.

Nos, háboru van, sajnos, még mindig, kikerekítve a folyton ese-lekvő tömeggyilkosságai három esztendőre. És akik elmeinek, majd közbe-közbe folytonossági megszakadásokkal hazavonszolt testükben még jól elrejtették is cipelnek, tágra mereszlik szem-héjaikat a vad esodálkozástól, mondván:

— „Ime, új idők!“

Ugy van, egészen új, kétféleképp-ithon is esata, kint is esata. Apró esaták, apró, meleg tragédiák: Itt könny, ott vér; itt az önmeg-hasonlásig, ott a megsemmisüle-sig. Egészen egyenértékű. Am...!

Tárgyaltak a szabadkai rendőr-kapitányságon egy valóban megtör-tént, látszólagosan kis esetet. El valaki, egy meghatározott élet a közeli tanyákon és gazdálkodik. A háborus konjunkturák veszélye alig érhet odáig, amiért egész jog-gal kikapcsolja magát minden vér-szagu intézkedésből és pontot rak önhatalmulag a mindenkire kiter-jeztett kötelezettségek — elé.

Azonban szegény Zarathuszt-ránk elfeledte, hogy nem lehet úgy összezsugorodni, hogy az őt körülvevő mások meg ne lássák. Meglátták. Oh Istenkém! És itt kezdődik az ő tragédiája.

Szerencsétlen... hogy is? Mik? A szemek-e, amivel meglátták, vagy talán ártatlan feje, amivel a szörnyű dolgot eltalálta és elha-tározta?

Előállították a megrémült bács-kait, mert *dísznaival is gabonát* étetett.

Érvel, érvel, hogy hát a jó Is-ten a szent tanuja, van neki még annyi, hogy édes családjának is jusson és eszküszik a Törvények minden igazságára, senki nem szenved hiányt náluk, ő jó család-apa, szereti a feleségét, gyerme-keit, aztán a malacoknak is élnie kell — szerinte.

Kiméret nincs. Megbüntetik az idevágó paragrafusok értelmében és a ceremónia végén lesujtva járul *dr. Brestyánszky Miklós* rend-őrkapitány elé és elesukló, ese-dező hangon kérdi tőle:

— Aztán mért bűn, ha jól tart-ja az omber a családját?... (—io.)

Németország békekötése Oroszországgal.

— Németország pénzt ad az oroszoknak. —

Stockholm, jun. 18. A Socialdemokraten közli an-nak a levélnek a szövegét, melyet a svájci kormány in-tézett pétervári követéhez. Eszerint a németek nem tesz-nek felhívást a békekötésre mindaddig, míg az Orosz-orzággal való megegyezés a lehetőség határára belül nem lesz.

A háboru után Németország hajlandó pénzbeli se-gítséget is nyújtani Oroszországnak, hogy a németek által most megszállva tartott tartományait lábra állítsa. Viszont Oroszországnak vissza kell adnia a meghódított osztrák részeket. Ilyen alapon Németország hajlandó Oroszországgal a béketárgyalásokat megindítani.

Óriási robbanás Bécs

mellett egy municióraktárban.

Bécs, jun. 17. Vasarnap virradóra Bécs mellett a steinfeldi katonai munició-raktárban robbanás történt, melynek három raktár esett áldozatul. Az eddigi jelen-tések szerint a sebesültek száma száz. Katonai oldal-ról még az éj folyamán min-

den intézkedést megtettek a segélynyújtásra. Amennyi-ben az eseményről újabb jelentések érkeznek, a nyil-vánossággal azonnal közlik. A hadügyminiszter a sze-rencsétlenség színhelyére ment.

Buvárhajók működése az angol csatornában.

Berlin, jun. 18. Wolff-jelentés: Az angol esa-tornában buvárhajóink 5 nagy angol gőzöst, továbbá 5 vitorlást és több halászhajót elsüllyesztettek.

Zavarok az ántánt hadicéljai körül.

— Oroszország semmiképpen sem akar hódítani. —

St o c k h o l m, jun. 18. Thomasz francia munició-s-miniszter hazautazása előtt az orosz külügyminisztértől egy jegyzéket kapott, mely szerint Oroszország határo-zottan ellenszegül minden hódítási tervnek. Mindazon-által ha az orosz kormány és a szövetségesek között a hadicélok tekintetében véleményeltérések vannak is, re-mélhető, hogy az egyetértés az orosz forradalom esemé-nyeinek a mérlegelése után fenntartható lesz. A szövet-ségesek már elhatározták, hogy a hadicélokra nézve a megegyezésről újra tanácskoznak és konferenciát hívnak egybe, melyen megtiltják, hogy bármelyik állam külön-békét kössön.

Forradalom Spanyolországban — orosz mintára.

Berlin, jun. 18. A londoni lapok jelentései szerint Spanyolország döntés előtt áll. A spanyol hadsereg nyílt lázadásban van. A helyzet teljesen hasonlít az orosz for-radalmi helyzetéhez.

Ma lemondj az osztrák kormány?

Bécs, jun. 18. Az osz-trák minisztertanács ma ösz-szeül az értekezleten — azt hiszik — Clam-Martinic mi-niszterelnök indítványozni fogja a kormány lemondá-sát. Hír szerint koncentrá-ció-s kabinet alakul Ausztriá-ban.

A Károlyi-párt bizalmi embereinek állása.

B u d a p e s t, jun. 18. A Károlyi-párt könyomatos lapja szerint a párt ragasz-kodik a párt számára fenn-tartott államtitkárságokhoz és főispánságokhoz.

Német repülőgépek rombo-lása orosz területen.

Berlin, jun. 18. Wolff-jelentés: Junius 16-án virra-dóra repülőgépeink tüzelést indítottak Lebara orosz állo-más ellen. Azonkívül lát-ható sikerrel bombázták a Runo szigetén felállított szik-ratáviró-állomást. Néhány repülőgépünk partra szállott és a szigeten még épségben maradt épületeket szétrom-bolta.

A munkapárt enged.

Esterházy és Tisza meg-egyeztek abban, hogy a megüresedett munkapárti kerületekben a kormány pártjával szemben nem áll-tanak hivatalos képviselő-jelöltet.

Murcolkodik már

a volt görög király.

Lugano, jun. 18. Konstantin, volt görög király *Tarence*-be érke-zett és innen Milanón át Svájoba megy.

Návay lesz a Ház elnöke.

B u d a p e s t, jun. 18. Es-terházy miniszterelnök Ná-vay Lajost ma Budapestre kérette, hogy tanácskozzék vele a képviselőházi elnöki állás elfoglalásáról. Návay valószínűen elfogadja a tiszt-séget.

Melyik a legjobb üzlet?

A hadikölcsönről legtöbbször hazafias szempontból esik szó. Am a pénz forgatása elsősorban üzletet jelent. Ebből a szempontból határozottan állítjuk, hogy nagy tévedés, mintha a készpénz, részvény, betét és ingatlan-értékbe fektetett vagyon gyümölcsözőbb és nagyobb biztonságban volna a hadikölcsönkötvény vásárlásánál.

Kissé komolyabban, realisan gondolkozva beláthatjuk ezt. Pénz, illetőleg a bankjegyek jóságát, mint a kölcsönkötvényekét is, az állam biztosítja, garantálja. Ma a bankjegy is államadóssági kötvény, akár a hadikölcsön, csak hogy ezután az állam kamatot nem fizet. Eszerint a takarékbetét kevesebbet jövedelmez a hadikölcsönnél és nincs is nagyobb biztonságban, miután a betéteket a bank is kölcsönkötvények vásárlására fordítja.

Nagy tévedés, mintha az állam a képzeletet felülmúló kiadások fedezésére képtelen volna. Az állam nevében tudvalevőleg minden adózó polgár összes vagyonával felel. Azzal, hogy a hadsereget eddig minden szükséglettel elláttuk, a háborus kiadások legtöbbjét fedeztük. A nemzeti gazdaság részéről csak az a kis rész fedezetlen, melyet idegen államokból vettünk fel különböző kölcsönök alakjában, melyről a háboru után adókötelezettség révén lesz gondoskodva a polgárok teherviselési képességének arányában.

Igazán naiv felfogásnak mondható sokaknak aggálya, a multra való utalása, hogy az állam hitelző polgáiraival szemben nem tudna, vagy pláne nem akarna fennálló kötelezettségének eleget tenni.

Az állami kölcsönkötvények be nem váltása nemcsak az állam hitelének és pénzügyeinek összeomlását jelentené, hanem azt is, hogy a háboru minden költségét elsősorban a hadikölcsön jegyzői fizetnék meg és nem az összes polgárság.

Ez pedig gyökerében ellenkezőnek az igazsággal, ez általános teherviselés, adózás kötelezettségének az elvével. Minthogy így az állam adósságaiért összes polgárainak egész vagyonával felel, elképzelhetetlen a vagyonnak az az alakja, amely nagyobb biztonságot nyújtana a hadikölcsönnél és üzleti szempontból célszerűbb volna.

Az eddigiek nyomán tulszán nélkül mondhatjuk: A hadikölcsönzés nemcsak a leggyümölcsözőbb, hanem a legbiztosabb tőkebefektetés. Bizonyára így gondolkozott Katona István felsőhegyi vasuti őr, kiről az országos lapok is megírták, hogy 13 koronát jegyzett a hatodik magyar hadikölcsönre. Jó szágnevelésen szerzett vagyonát fordította ezzel a hazafias és észszerű eljárásával az előnyös és biztosabb kamatoztatásra.

Nálunk — sajnos — átlag szólva, kevesen gondolkoznak ily hazafias üzleti szempontból nem úgy, mint az értelmes német közönség, hol a hatodik hadikölcsönjegyzésben 67 millió ember vett részt. Ha nálunk a nagyközönség minden rétege magasabb állami és előnyösebb üzleti szempontból ismerné és mérlegelné az állami kölcsönöket, erősen hisszük, tehetsége szerint mindenki részt kérne a hatodik hadikölcsönjegyzésben. Erre egyébként még jun. 26 ig minden pénzes embernek meg van adva az alkalom.

P. Luci.

Minden csendes és jól megy a 86-osok frontján.

— Az új ezredparancsnok levele

Biró Károly dr. polgármesterhez. —

(Saját tudósítónktól.) Nemrégiben adtunk hírt arról, hogy a szabadkai háziezrednek, a 86-osoknak vitéz parancsnoka, rövidi Mazon Oszkár őrnagy a múlt hónapban a fronton megsebesült. Helyettese a közkedveit Manninger őrnagy lett, aki most nemes szívről szép tanúságot tevő levelet intézett Biró Károly dr. udv. tanácsos polgármesterhez.

A levélben mindenekelőtt legbensőbb köszönetét fejezi ki a polgármesternek azért a sokszoros tettéért és érző szívének bizonyosságáért, melyben az ő részéről, mint Szabadka város tolmácsa részéről az ezred részesült.

Különös elégtétellel fogadta a fronton az ezred — mondja a levél — azokat a meleg szavakat, melyeket Biró Károly dr. már többször intézett hozzája és a szabadkai háziezred minden tisztje és közlegénye örül, ha Szabadka szab. kir. város fejtől hallja a polgárság és katonaság közti levő együttérzést és összetartást.

A volt ezredparancsnoknak és a mostani hadosztályparancsnoknak, Gaksch Józsefnek a nevében ír most költői hangú levelet Manninger őrnagy.

— Megjött a tavasz — írja — az a tavasz, mely mindent virágzásba hoz; egyeseknek a háboruban megdedzett szívét meglágyítja és ekkor ismét az ezrednek a háboruban elesett hőseire, azoknak özvegyeire és árváira gondolunk, akiknek a szegénység következtében ez a szép időszak nem tűnhet fel abban a fényben, amelyben azt mi mint emberek és emberbarátok szereljük.

Egyetlen és minden mást megelőző törekvésünknek kell lennie, hogy ezeknek a javát és baját ve-

gyük szemügyre, akiknek drága hozzátartozói hűségesen és örömmel adták életüket a nagy és közös ügyért.

Sajnos, nem lehetséges, hogy minden rászoruló oly mértékben segítsünk, hogy egyszer s mindenkorra megszabadítsuk őket a nehéz gondoktól; de azért az ezred már most gyámolítani akarja a szegények legszegényebbjét, akik arra legjobban rászorulnak; meg akarja mutatni, hogy nem feledkeznek meg azokról, akik mindent feláldoztak.

Éppen ezért kéri a polgármestert, hogy a Szabadkán erre a célra még kéznél levő 9000 koronát a maga belátása szerint azonnal ossza szét, mert a szabadkai háziezred szeretné, ha minél előbb felvidulnának itthon az areok.

Azután hírt ad Manninger őrnagy a front állapotáról. Az ezredről magáról nincs sok új jelenteni való. Egyelőre még minden csendes és a legjobb állapotnak örvend. Ha a velünk szemben levő ellenség még egyszer merészelné megtámadni erős vonalainkat, bizony ércfalba veri a fejét. A szűkebb háza nyugodtan számíthat háziezredére: az utolsó lélekzvetélig megteszi ez kötelességét királya és hazája iránt.

Ha győztesen hazatérünk erről a harcterről, akkor az legyen a jelszavunk: „Gyógyítsuk be a sebeket, melyeket a háboru ütött; gyógyítsuk be utóaink jólétéért és hazánk üdvéért!”

Végül biztosítja az ezredparancsnok a polgármestert arról, hogy a pénz szétosztásánál lélekben ez egész ezred jelen lesz és örvend. Ezenkívül sokszorosán üdvözlik Szabadka városát.

A veprődi jegyzőválasztás.

— Ki lesz Faller utóda? —

(Saját tudósítónktól.) Bácska egyik legtörekvőbb, legfejlegőbb nagyközönsége Veprőd, jegyzőválasztás előtt áll. A jegyzői állásra dr. Buday Pál Kula járási főszolgabíró a hónap elején hirdetett pályázatot.

Az állásra, mely egyike a legjobb javadalmazási pozícióknak, többen pályáztak. Mint törzösszeg, évi 1800 korona fizetés van biztosítva az ott megválasztandó jegyző részére. Azonkívül 22 hold föld, 377 □-öl szérűkért és 1937 □-öl beltelek használatára illeti meg a jegyzőt. A szabad lakáson kívül 11.380 köbméter kemény hasábfá — beszállítva — képezi a jegyző javadalmazását.

A pályázók közül Michler Boldizsár a veprődiek előtt már 15 éve ismerős. Azóta — mint segédjegyző intézi a község ügyeit, az ottaniak teljes megalégedésre.

Fiatalon, alig 20 éves korában került e helyre és azóta teljesen megszokta a veprődi svábok szokásait, melyeket annál is inkább könnyű megérteni, mert legközelebb sem oly szélsőségesek, mint a többi sváb faluk nyakas szertelensége.

Az egész község hangulata is amellet szól, hogy Michler egészben élvezze a község bizalmát és

megelegetését. Most, hogy a választások előtt a többi aspiránsok nevei is szóba kerülnek, a falu választói idegenül viselkednek minden névvel szemben, mert Michler Boldizsár neve kiváltja azt a szimpátiát, melyet egy 15 esztendő lankadatlan buzgalom eredményeként tud be nemcsak a község általános véleménye, de a vezetők és főbevalók köre is akceptál.

A választók — ugyszólván — egyhangu álláspontja Michler megválasztása, mely továbbra is biztosítaná dr. Faller Alajos, a falu nyugalmazott jegyzője idejében élvezett békés állapotokat, melyek mindig kellemes emlékként maradnak meg a veprődiek között s melyek — idők múltán is eljutnak Fallerhez, ki most Zomborban ügyvédi irodát nyitott.

— Megvan a reggeli szegedi vonat. Régi vágya teljesült a szabadkaiaknak. A legújabb menetrend szerint ugyanis Szegedre délelőtt nem 9 óra 44 perckor indul Szabadkáról a vonat, hanem 6 óra 15 kor és Szegedről nem délután 5 óra 54 kor érkezik a vonat, hanem este 8 óra 7 perckor. Minden ilyen változásról értesülhet a közönség a lapunk utolsó oldalán közölt „Menetrend-ből.”

Kupeckedés a cukorral.

Visszatérve a cukorkiosztás ügyére, be kell vallanom, hogy tényleg undorító tülekedés folyt érte a városbáz folyosóján, de az a különös, hogy ezt a tülekedő és visszatartó rvhamot azok a szegény asszonyok üzik, akik a boldog világban bizony kevés krajcárokat adtak ki cukorért; de hát a háboru új igényeket nevelt. Ki gondolta volna, hogy az egyszerű, tudatlan budárrasszony vagy egy napszámosné 60—80 kgr. cukorra tart igényt, mert hiszen komikus, de tény, hogy ilyen előjegyzésektől hemzseg a bejelentés; nehogy azonban valaki komolyan vegye ezeknek a tiszteletreméltó u. n. szegény asszonyoknak a befőzés iránt táplált igényeit, mert biz ezeknek 99 százaléka akkor jánne zavarba, ha tényleg köteleznék őket arra, hogy azt a beférést meg is kell csinálni; — nem, ezeknek nem az a céljuk, hanem az, hogy cukorhoz jutva — azzal kupeckedjenek.

Ne tessék tehát komolyan venni, ha a budárrasszony 80 kgrnyi cukorszükségletét 0-ra csökkentik. Befőzni a művelt osztály szokott, várjanak a budárrasszonyok a háboru utánig, akkor még ezt is megtanulhatják, mint ahogy most már belejöttek a parfüm használatába, a nlaszé-keztlyü viselésébe, a selyemben, bársonyban járásba, színházban a páholybérletbe, vasuton az I. osztályon való utazásba — és mindennekfelett a naplopásba, a dologtalanságba és az intelligens osztály piszkolásába. Tisztelet a kivételnek! Vannak igen sokan tisztességes szegényasszonyok is, de nagyrésük ilyen, mint leirtuk.

Azt a nyomort sem szabad egészen komolyan venni; — nem nyomorog most más, csak a fix fizetési osztály. A paraszt ekkorra ur sohasem volt; — hisz minden lépésén haszon van; a gyerek vagy meztelen, vagy ki van öltöztetve olyan mágnásgyerek-töltete-be, hogy szinte leri róla a nem rá való ruha; és a mamájáról szintén, kinek piszkos keze tele van gyűrűvel és lábán fehér cipő tündöklik.

Azután sirni, jajgatni tud. Megörlette a gabonáját, a lisztet, korpát uzsoraáron eladta és jön a hatósághoz, hogy éhezik, adjanak az urak lisztet. A másik bevallja, hogy ért nincs már buzája, mert megetette a dőszózat, de hát most már kenyér kell és cukor, 60 kgr. a befőzéshez!

Szobonya Bertalan.

Lilla Bioskop

Nyáray Antal

PATAKY VILMA, DÉRY RÓZSI és CSEH IVÁN vendéjátékával

hétfőn és kedden

negyed 6 és fél 9 órai kezdettel

Művészestély

☛ Naponta új műsor! ☛

NAPI HIREK.

ILLATSZANATÓRIUM.

— Erdemes elolvasni! —

Ne irigyeljük a miniszterek sorát! Boszontóan kicsiny ügyekkel kell bajlódniok sokszor még nekik is. A miniszter elé került az „Illatszatanatórium” ügye is.

Ez a cím különben egy cégnek a neve. Tulajdonosa egy feltűnési viselkedésben szenvedő ember, akit a múlt év végén a rendőrség a cégfelírás használása miatt 40 korona pénzbüntetésre és a cégtábla eltávolítására ítelt. Az ítélet felebbezés folytán az alispán elé került és ez megváfoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét azzal az indoklással, hogy a szatanatórium szó, melynek magyar értelme „gyógyintézet”, a kereskedelmi forgalomban nem jelent gyógyintézetet és az ilyen kifejezés sem a

közönség megtévesztésére nem nyújt alkalmat, sem a törvényes rendelkezéseket nem sérti. Ujabb felebbezéssel a harmadfokú bíróság elé került az illatos cégtábla ügye. A miniszter a rendőrség álláspontjára helyezkedett és annak az ítéletét tartotta helyesnek. Az ítélet most érkezett le a rendőrséghez. Ebben a miniszter kifejezi azt a véleményét, hogy a cím igenis alkalmat nyújt a közönség megtévesztésére és a valódi fizetési viszonyokat sem fűdi.

Igy aztán mégis le kell venni a hangzatos címtáblát a 40 koronát is meg kell fizetni, mert tovább felebbezni már nem lehet.

Nincs hát többé „Illatszatanatórium”!

Tájékoztató.

Június 18. Ma délután fél 6 órakor a Láng-féle söresarnok emeleti helyiségében az itteni eszperantisták az országos egyesület szabadkai csoportjának alakuló ülését tartják. Érdeklődőket szívesen látnak.

Június 19. Holnap — kedden — délután 5 órai kezdettel a városi zeneközpont befejező hangversenye lesz.

— **Révay Tibor dr. nővérének temetése.** Dr. Révay Tibor prépostkanonok, érseki irodaigazgató nővére tüdőgyulladásban meghalt. Temetése szombaton este 7 órakor volt, melyen Kalocsa egész intelligenciája résztvett.

— **Az új főispán kinevezése.** Illetékes helyről nyert értesülésünk alapján közölhetjük, hogy a szabadkai és a másik három bácskai főispáni szék a lehető legrovidebb idő alatt be lesz töltve, mert a kormány első feladata, hogy a főispáni kinevezéseket hamarosan eszközölje. Az Esterházy-kormány tendenciája ugyanis, a választójogra vonatkozóan teljesen ellenkezik több törvényhatóság amaz álláspontjával, melyet ebben a kérdésben elfoglaltak. A választói jog radikális kiterjesztése elleni tiltakozásuk nem fér össze az Esterházy-kormány törekvéseivel, mely a választói jog mielőbbi kiterjesztését óhajtja.

— **A Szabadkára sodródott művészvilág.** A háboru vihara abban a külön szerencsében részesítette városunkat, hogy sok olyan neves művészember került közibénk, akik egyébként talán soha nem látogatták volna meg városunkat. Ezek közt van a már mindenki által jól ismert és kedvelt zongoraművész, *Bán Jánoson* kívül *Remsey Zoltán* — kinek egyébként a egy igen kedves versét van módunkban közölni — és *Szagmeister Lajos* fiatal és tehetséges festőművészek, akiknek talán egyedüli vágyuk hivatásuknak élni, melytől most elrabolta őket a világfelfordulás. *Remsey Zoltán* azonban tegnap váratlan öröm érte azzal a távirattal, melyet *Szabtya János*, a Kévo művészegyesület igazgatója küldött számára — és melyben egyes adatok megküldését kéri azzal, hogy a Sajtóhadiszállásra, mint hadifestőt kiküldhessék.

— **Előleptetés.** Ma értesítenek bennünket a frontról, hogy e hó

11-én *Szommer József* a 23. gyalogezredben zászlóssá léptették elő.

— **Papigyűlés.** *Hegedüs Lénárd* szabadkai kerület papságát f. hó 21-én délután fél három órára a pi gyűlésre hívta egybe. A gyűlést a szent Teréz-plébánián tartják meg.

— **A 86-osok inspicálása.** A 86-os derék háziezrednek egyes alakulatának megsemmisítésére *Urlendl* vezértörzsfőnök, altábornagy ma délelőtt Szabadkára érkezett Budapestről. Az egyes alakulatok fölötti szemlélt már a délelőtti folyamán megtartotta és a délutáni órákban is folytatja. Holnap reggel pedig a Halason állomásozó 52 es gyalogezred megtévesztésére tovább utazik Szabadkáról.

— **Kilüntetés.** *Kanyó Jenő* 4. honvéd huszárezredbeli főhadnagyának a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásának elismeréséül a Signum Laudist újlag adományozta a kardokkal együtt.

— **Gyűjtés a Vöröskereszt javára.** A kalocsai egyházmegye területén Péter-Pál napján a Vöröskereszt javára gyűjtést rendeznek, melyet *Várady L. Arpád* kalocsai érsek legutóbb kiadott 13. számú körlevelében rendel el.

— **Állami segély a felekezeti iskolák tanítóinak.** A felekezeti iskolák tantervi a családi pótlékra szintén jogosultak. A pótlék kiterjesztéséhez szükséges táblázati kimutatásokat most készítik az iskolákban.

— **Kérékjártó Duci súlyosa beteg.** A világhírű kis magyar művész, *Kérékjártó Duci* állapotában, aki Keeskenémeten vörhenyben megbetegedett, aggasztó fordulat állott be. Garatmögötti hályog képződött a torkán, amit műtéttel kell megnyitni. Az orvosok véleménye szerint a komplikáció igen súlyos. A szegény gyermek sokat szenved, a magas láz is nagyon megviseli és csak azokban a virágokban talál örömet, melyekkel a keeskenéti hölgyek beteggyát naponta elárasztják. A szabadkaiak is nagy részvételt kísérik a művész sorsát, aki csak nemrég volt nálunk.

— **A zentai országos vásár.** Tegnap Zentán szokotlan arányú felhajtás történt márhában. A vásár forgalma tulságosan élénk volt.

— **Egy fiatal, agilis tanító törekvései.** *Krémer Flórián*, alig 20 éves fiatalember, ki, miután tanítói oklevelét megszerezte, sok társával együtt belesodródott a háboru forogtatójába. Innen azonban a legutóbbi időben, fölmentés után kikeveredett és most fatornyos hazájában, Veprődön dolgozik azon, hogy ambiciós törekvései hasznára váljanak Bácska e szépen virágzó községének. A nagyszünetű szabad napjait is fölhasználja arra, hogy a haladás, a művelődés érdekeit szolgálja. Legutóbb is a fiatal iskolás gyerekek közül szervezett egy gárdát, mely apróbb szindarabok előadásával, nemcsak szórakoztatja a falubelieket, hanem jótékony célzatával enyhít az árvák sorsán is. A nemrégiben megtartott színelőadás tiszta jövedelme 351 korona volt, melyet teljes egészében a veprődi hadiárvák javára fordítottak. Ezidőszerepedig nagyban folynak a készülődések újabb szindarabok betanulására.

— **Tejfőlelkobzás.** *Tóth Czigány Jánosné* (esufnéven *Lesi Mária*) tejfőlős kefa a mai piacon a maximális áron fölül árusította a tejfőlt. A rendőrség elkobozta a 3 és fél liter tejfőlt és a közönség részére negyedliterenként 60 fillért kimérte.

— **A zeneiskola hangversenye — a gyöngyösi tűzkárosultak javára.** A városi zeneiskola 19-én kedden d. u. 5 órakor tartja záróhangversenyét a gyöngyösi tűzkárosultak javára. A hangverseny műsora a következő: 1. Pergolése: 3 részlet a „Stabat Mater”-ből; előadja a zeneiskola nőikara. 2. Mozart: Adagio (h-moll); zongorán előadja: *Kohn Margit*. 3. Hubay: *Mazurka*; hegedűn előadja *Vig István*. 4. a) *Böhm*: Still, wie die Nacht. b) *Grieg*: Solveig dala; éneklő *Ljubibratic Helén*. 5. *Weber*: Kettős a „Büvös vadászból”; éneklő *Czittler Vilma* s *Palotás Anna*. 6. Mozart: Hangverseny; zongorán előadja *Csiby Margit*. 7. *Mendelssohn*: Teseff; éneklő *Czittler Vilma*, *Miskolczy Ilona* és *Csiby Margit*. 8. *Vieuxtemps*: Hangverseny (fisz-moll); hegedűn előadja *Nagy János*. 9. a) *Lányi*: Két magyar dal b) *Erkel*: Himnusz; éneklő a nőikar. Belépődíj 1 korona, állólhely 50 f.

Dr. Szántó Gábor pancsovai munkáspénztári h. főorvos, nőgyógyász és szemész. Rendel délután 2—3-ig. (Kunetz-ház) Deák- és Mihály-u. sarok.

— **Vonatkiállítás Bácsfeketehegyen.** Tegnap este 9 órakor a bácsfeketehegyi állomásra egy tehervonat érkezett. Amikor már 15—20 kocsit átment a váltón, éppen akkor fordították pát, úgy hogy a többi kocsit már a másik sínparra indult. Ezekből az első négy kocsit felfordult, de más szerencsétlenség nem történt. Szabadkáról segítővonat ment ki a helyszínére. A megrongált sineket mára sikerült helyreállítani. — *Pirtón* is az éjjel, eddig ismeretlen okból kisiklott egy tehervonat és maga után vontozott még 7 kocsit. A kocsit elzárta a pályát és ezért ma segélyvonat ment ki Szabadkáról 12 emberrel. A reggeli pesti vonat 4 óra helyett 10 órakor ért Szabadkára, de a pályatest javítását már elvégezték és a déli segélyvonat nem emiatt késett egy órát.

— **Szabadkán november 28-a óta nincs cukor.** Ma kaptunk egy levelet, melyben megírják nekünk, hogy városunkban már múlt év november 28-a óta nincs cukor. Sajnosan konstatáljuk, hogy nemcsak azóta, de még régebbi idő óta keserű napokat élünk, ha itt-ott érkezett is cukor Szabadkára. A levél írója ugyanis olyképpen állapítja meg a cukortalanságban eltöltött napjaink kezdetét, hogy határidőül veszi a Deák-téri *Mamuzsics Anna* cég kirakatában elhelyezett rendőrkapitánysági igazoló írást, mely igazolja még tavaly november 28-án, hogy a megejtett hivatalos vizsgálat szerint *Mamuzsics Anna* cégnek ezidőszerepedig cukor- (petróleum) készlete nincs.

Hogyan lehet levelezni Romániába? Romániának német katonai igazgatás alatt álló részeivel korlátolt levélpostaforgalom lépett életbe.

E forgalomban csak levelek és levelezőlapok válthatók. A leveleket mindig nyitva kell postára adni; azok terjedelme 4 oldal nem haladhat meg. A levelezések katonai vagy politikai eseményekről híreket, ugyszintén a szövetséges hatalmak érdekeit sértő és veszélyeztető közleményeket nem tartalmazhatnak. Titkos irások, *gyorsírás*, rövidite írás, ugyszintén több levélnek közös borítékban elhelyezése, kettős borítékok és közbenső címek alkalmazása tilos. A leveleséknél és címek megírásánál csak a magyar, német, bolgár és török nyelvek használhatók. A küldemények címirtában a címzett nevén kívül a rendeltetési helyet és a régi kerület nevét is fel kell tüntetni, azonkívül ez adatok alatt feltűnően fel kell jegyezni „Über Postüberwachungsstelle Nr. 24.” A küldeményen a feladónak saját nevét és közelebbi címét is fel kell jegyeznie. Leveleknél a díj az első 20 grammért 25 fillér és minden további 20 grammért 15 fillér, levelezőlapokért pedig darabonként 10 fillér, válaszos levelezőlapokért 20 fillér.

Hadikölcsönjegyzések a Csantavéri Takarékpénztárnál. Pásztor Péter 110000, Békeffy Károly dr. 10000, Löwy Simon és fia 50000, Cseh Jánosné 3000, Takács Gáspár plébános 10000, Utasi Illés 10000, Botka József 25000, Szokola Agnes 6000, Tóth András 2400, Kovács Péter pécskai 4000, Varga Mihály és Társa 10000, Krausz Mór 5000, Utasi Ferenc 10000, Kozma Illés 4000, Domány Ferenc és neje 5000, Anities József 10000, Anities János és fia 2000, Basch Károly és neje 5000, Sinkovics András és István 5000 koronát jegyeztek. A jegyzések összege 224 350 korona.

— **A dísznóságok tolvajai.** *Perkánics Lázár* a szabadkai 86-ik gyalogezred rokkant katonája — Halasi-uti lakos — nagyobb mennyiségű dísznóságokat lopott a ludasi tanyákon. A ludasi csendőrség e miatt elfogta és bekísérte a 86-ik gyalogezred pótkeret parancsnokságához, honnan ügyét a szabadkai rendőrséghez tették át, ahol az eljárást ellene azonnal megindították.

— **A szegénység nyomorultja.** Egy asszony a könnyekig megindító keserves hangon panaszkodott a városi lisztüzlet előtt. Nyomorúságos sorsa fölött siránkozott,

mert öt apró családjával a leginségesebb napokat éli. Sorsán sehogyse tud enyhíteni és heves kifakadásában egész annyira ment hogy nyíltan kibálta: megölöm gyermekeimet, ha nem segítenek rajtam! — Szomorú helyzete bármily kétségbeejtő is, vajjon szabad vagy-e annyira elkeserednie, hogy ily meggondolatlanságot beszéljen. — Néma gyerekek az anyja se érti a szavát.

— **Meghalt a bácsujlaki plébános.** Klein Lőrinc bácsujlaki plébános életének 43-ik, áldozásának 19-ik évében Apatinban hirtelen elhunyt. A plébános éppen látogatóban volt Rechner Kénrad apátplébánosnál és itt érte a hirtelen halál. Temetése tegnap délután volt Apatinban.

— **Vizsgák a VIII. körü elemi iskolákban.** Az elemi iskolai vizsgák csak a hónap végére vannak megállapítva. Az u. n. homoki és szerb iskolákban azonban már szombaton és a mai napon voltak az évvégi vizsgálatok. Az ottani iskolák igazgatóját *Svirsevisc Bogdánt* t. i. sürgősen bevonultatta a katonai parancsnokság. Ezen okból kifolyólag vált szükségessé, hogy a vezetése alatt levő iskolákban az előre megállapított időnél korábban fejezzék be az iskolai tanévet. A vizsgákon az iskolaszék nevében *Meenerich Ferenc* f. ügyvezető igazgató elnököl s a tanítás eredménye fölött — tekintettel a háborús viszonyokra — megelégedését fejezte ki a nemzet napszámóinak.

— **Ismeretlen tolvajok.** Jánosalmán Dobra Mihály tanyáján az orból elloptak 4 szép fehér bárányt. Özv. Szili Mihályné lakásából pedig elhűnt 15 liter zsír, 3 sonka, 6 kiló szalonna. Özv. Szántó Jánosnének meg a lószerszámát vitték el. Az azonnal fogantatosított széleskörű nyomozás ellenére sem találják a tolvajokat.

— **A málnaszörp szagától megbokrosodott villamos.** A Neményi és Társa szabadkai cégtől 35 kiló málnaszörpöt szállítottak a Kossuth-utcai Nemzeti szállodába. A szállítmányt kocsihoz hordták a Nemzeti elé, ahol a villamos sinek közelében rakták le. A Pálics felé haladó villamos kocsi nagy robajjal ment neki az akadálnak és a 35 kilós üveget fölborította, mely összetört. Ezután rövidesen hozzáfogtak a mentési munkálatokhoz és a kövezetre folyt málnaszörp egy részét egy fazékba szedték össze, más részét pedig — piszeorru gyerekek — ujjakkal nyalták össze. A villamos a karamboltól annyira megbokrosodott, hogy a közelben levő állóhelyen csak alig bírták megfékezni.

— **Jegyzőválasztás Bácskertesén.** Most töltötte be a képviselőtestület az üresedésben levő jegyzői állást. Három pályázó volt, kik közül egy időközben visszavonta pályázatát. A közgyűlés Nagy János ig. tanító indítványára egyhangulag közfelkiáltással megválasztotta *Csik István* örszállási segédjegyzőt, aki a közgyűlés előtt mindjárt le is tette az esküt. Az ujonnan megválasztott szimpatikus fiatal jegyzőt Jablonszky Aladár apatini főszolgabíró üdvözölte, a közgyűlés részéről pedig Kürtösy Antal esperes plébános.

Gondnokság alá helyezés. szabadkai m. kir. törvényszék Witten-

berg Miksa bajai kereskedőt gondnokság alá helyezte.

— **Hadikölesönjegyzések.** A Magyar Általános Hitelbank szabadkai fiókjánál folytatódólagosan eszközölt jegyzések: Horváth Lujza 1000, özv. Dulics Miklósné 1000, lovag Ybl Miklósné 6000, Sörös Mátyás 2000, Pertics Miklós 300, Pertics Péter 400, Frankfurter Náthán 5000, Bezeredy Elemér 2000, Bedi István 2000, Körösi Géza 100, Kiss Jenő 1000, Petonszky Anna 200, Tiry Géza 3000, Kiss Jenő 500, Komlósi János 1000, Fabatko Ferenc 1000, Kovács Imre, István és Ilonka 2000, Kovács Antal és neje 2000 Dulits Lukács 1000, Ludaspusztai róm. kath. templompénztár 500, Szendelbach János 8000, Dröll Istvánné 20000, Terhes Jánosné 150, Torma József 1000, Dr. György Imre 1000, Rádóczy László 2000, M. kir. 4. honv. huszár ezred pót-század parancsnoksága 20000, özv. Magyar Lajosné 50, Balogh Ilonka 100, Kovács Szilveszter 100, Molnár János 100, Evity Péter 100, Kovács Szilveszter 100, Molnár János 100, Evity Péter 100, Bábity Tima 100, Hromis Szilveszter 100, Szaulich Antal 1000, Szantics László 3000, Cserepetics István 10000, Márton János 200, Czrnkovic Brunóné 2200, Marekits Klára 200, Vujkovics Cz. Pál 800, Szudarovits Antal 2000, Községi elemi népiskolák 1000, Váli Béla 2000, Vujkovics Cz. Pálné 1000 korona.

— **Nádassy megkapta az ujvidéki színházat.** *Nádasy József*et, városi színházunk igazgatóját most értesítették arról, hogy az Ujvidék város tanácsához beadott kérvényét, — melyben a jövő színházi szezonra kérte az előadási jogot — kedvezően intézték el. Nádassynak a tanács felhívása folytán a társulat névsorát és játérendjét meg kell küldenie az ujvidéki színházi bizottságnak.

Hogy a tejföl? — De szép tejfölje van!

— Csak volt, mert eladtam.
— Aztán mit kapott kend literjéért?
— Négy pengőt, egy pofont, meg nyolc napot.

Közgazdaság.

Csődügyi tárgyalások. A szabadkai királyi törvényszék *Nagy Sándor* József elleni csődügyben a tárgyalások idejét június 28-ának délelőtti 9 órájára tűzték ki. Ugyanekkor tartják meg *Geiger Jenő* és *Geiger Béla* elleni csődügyi tárgyalásokat, melyeken a csődte meggondnok, csődválasztmány és a közadósok tartoznak megjelenni.

Főszerkesztő: *Pinterits Károly* igazgató, Budapest.

Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József* ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, *Szen Antal* Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetségeset könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám.

Palicson Lévai Ferenc villájában négy külön bejárattal **butorozott szoba** 2—2 ágyval esetleg konyha használattal nyári idényre **azonnal kidó.**

CSARNOK.

Emlékezem . . .

*Fülembe csendül sokszor a szavad,
Lágy, puha ölelésed álmomban érzem
S az égető, csókos, bársonyos ajkad
Viszsaülmodom, mint elmúlt meséket.*

*Elmentél s itt hagytál a szürkeségben
Egy félig élő, álmos életet
S egy rózsát dobtál önfeledt ölebe
S e rózza táplál, ad most meleget.*

*Ugy képzelem, ölemben nyugszol
S elaltatlak, mint kényes gyermeket
Nem akarom, hogy felzavarjon
Az, hogy én emlékezem!*

REMSEY ZOLTÁN.

Hol kapható a „Délvidék“?

A *Délvidék* a következő üzlet-helyiségekben kapható Szabadkán, délutánonként 4 órától fogva:

- Fefes* Károlyné. Kálmán-utca.
- Filoy* Jenő. A postával szemben.
- Gerber* Jakab. Kossuth-utca.
- Hercel* József. Petőfi utca.
- Krécsi* A. Nándor. Deák-u.
- Krizsánovics* Péter. Zombori-ut.
- Kuhnesics* Sándor. Zimonyi-ut.
- Kunszabó* Lajos. Pázmány-u.
- Nojcsék* Géza. Beresényi- és Damjanich utca sarok.
- Pukkel* István. A képezdével szemben
- Rieger* Mihály. Vörösmarty-utca és Zombori-ut sarkán.
- Riesz* Dezső. Bajai-ut.
- Sibality* Ilésné. Vörösmarty-u.

Figyelmeztetés.

A szabadkai villamstelep ezuton is tisztelettel figyelmezteti a gazdaközönséget, hogy az évek óta előnyösen bevált **villamos cséplésre**, nemkülönben gőzüzemű cséplésre is már most elfogad előjegyzést. Jelentkezés a villamstelep irodájában.

Egy fűszerüzlet üzleti berendezése és árui eladó. Cím a kiadóban.

IZLÉSES ÉS ÖLCSŐ ÜZLETI LEVÉL-
::: PAPIROK ES BORITÉKOK :::

SZENT-ANTAL
KÖNYVNYOMDÁBAN
SZEREZHETŐK BE.

Feladás szerkesztőnk telefonszáma:
Pálics 34.

MENETREND

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	6:01*
	12:24
	3:59
Budapestre ind. délelőtt	10:15*
délután	1:55
éjjel	12:45
	5:28
Zomborból érk. délelőtt	10:02*
éjjel	10:11
Zomborba ind. éjjel	6:14*
	5:23
Ujvidékről érk. délután	1:21
éjjel	11:50
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	6:48*
Szegedről érk. délután	12:42
éjjel	8:07
	4:13
Szegedre ind. délelőtt	6:15
délután	1:30
éjjel	12:05

Cservenka—Gombosról érk.	éjjel 8:57
Cservendka—Gombosra ind.	éjjel 4:42
Zentáról érk.	11:05
Zentára ind.	4:33
Bajáról érk. délelőtt	9:02
éjjel	9:26
Bajára ind.	7:00
	5:01
Bácsalmásról érk. délelőtt	7:45

*gal jelzettek vonatkozásban
Az éjjeli idő: este 6-tól reggel 6-ig

Valódi amerikai fogak és fogsorok

Különlégségek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugyanígyen szájpaddás nélküli fogak. Foghuzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombok). *Schaffer Géza* vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u., Prokös-ház.

Telefon Interurban 561.

Favágást és aprítást

motorral háznál elfogad **Bánó és Bröder.** Rendeléseket felvesz városi iroda Kossuth-utca.

Telefon 446. Telefon 446.